

KIRJALLINEN KYSYMYS 548/2013 vp

Pienpanimoteollisuuden kasvun esteiden poistaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Euroopan unionin jäsenmailla on vapaus itsenäisesti myöntää pienpanimoille valmisteveron alennusta jopa 50 % aina 20 miljoonaan litraan asti. Tämän tarkoituksena on ensisijaisesti elvyttää perinteistä, paikallista oluen tuotantoa ja tarjota maataloudelle ja pienyrittäjyydelle mahdollisuus lisätoimeentuloon. Näin parannetaan pienpanimoiden taloudellisia toimintaedellytyksiä ja lisätään työpaikkoja. Mahdollisuus alennukseen on vain niillä pienpanimoilla, jotka ovat oikeudellisesti ja taloudellisesti riippumattomia muista panimoista. Veroalennuksia on Euroopassa käytössä useampia eri malleja, mutta ne ovat pääosin sidottuja tuotantomäärään ja alkoholipitoisuuteen. Meillä käytössä olevassa mallissa oluesta suoritettavaa alkoholijuomaveroa alennetaan seuraavasti:

- 1) 50 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on enintään 200 000 litraa;
- 2) 30 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 200 000, mutta enintään 3 000 000 litraa;
- 3) 20 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 3 000 000 litraa, mutta enintään 5 500 000 litraa,
- 4) 10 prosentilla siltä osin kuin yrityksen kalenterivuoden aikana tuottaman oluen määrä on yli 5 500 000 litraa, mutta enintään 10 000 000 litraa.

Vertailtaessa eri maiden malleja voidaan todeta, että ruotsalaiset pienimmät panimot maksavat

suhteessa eniten veroa vertailumaista. Suomi ja Britannia tulevat seuraavina 5,5 miljoonaan litraan asti, minkä jälkeen pienpanimoiden verotus on vertailumaista korkeinta Suomessa saavutuksen huippunsa 10 miljoonan litran jälkeen, jolloin Suomessa alennus loppuu kokonaan.

Suomessa siis pienpanimoiden veronalennuksen ylärajana on EU:n salliman 20 miljoonan litran sijasta 10 miljoonaa litraa, jonka jälkeen tuki loppuu kokonaan. Mikäli panimo astuu tuon 10 miljoonan litran tuotantorajan yli, pitää sen seuraavan vuoden tuotannon ja myynnin olla yli 20 miljoonaa litraa, jotta menetys saadaan kompensoitua. Tuohon tuotantomäärään päästäkseen panimon tulee kuitenkin tehdä vähintään 15 miljoonan euron lisäinvestoinnit saadakseen laitteiston, jolla kyseinen tuotanto pystytään tekemään. Tämä on esteenä kasvuhaluille.

Vähittäiskauppamyynä tarjota pienpanimoille kasvun mahdollisuuksia, mutta asettaa suuret paineet riittävän tuotantokapasiteetin hankkimiseksi. Tällä investointipainotteisella teollisuudenalalla on halukkuutta voimakkaaseen kasvuun, mutta pienpanimoalennuksen päätyminen kuin seinään 10 miljoonan litran kohdalla patoaa kasvuhaltu. Kun panimo saavuttaa tilanteen, jossa se joko joutuu pidättäytymään pienpanimoalennuksesta kokonaan viimeisen vuoden osalta tai hyödyntämään alennuksen ja maksamaan sen takaisin vuoden lopussa korkeine korkoineen, sen ei kannata lähteä investointeihin.

Pienpanimoidemme koko vaihtelee yhden henkilön työllistävistä mikroyrityksistä kymme-

niä työntekijöitä työllistäviin pienyrityksiin. Pienpanimoliittoon kuuluu 21 panimoa. Niistä 80 % tuotti alle 200 000 litraa. Maassamme on kuitenkin pienpanimoita, jotka ovat pikku hiljaa pystyneet kasvattamaan tuotantoaan ja työntekijämääräänsä toinen toistaan seuranneiden investointien avulla. Nykyinen pienpanimoalennuksen ulottuminen vain 10 miljoonaan litraan on kuitenkin osoittautunut kasvun esteeksi, jopa niin, että lupaavasti alkaneita orastavia vientihankkeita on jouduttu lopettamaan. Nykytilanne aiheuttaa kasvavia paineita siirtää tuotantoa ulkomaille 10 miljoonan litran rajan lähestyessä.

Jotta panimo voisi katsoa tulevaisuuteen, pitäisikin viimeisen verokynnyksen "rankaisuseuraamus" poistaa. Mikäli ylintä veroalennuksen rajaa nostettaisiin EU:n sallimaan rajaan eli 20 miljoonaan litraan niin, että pienpanimo saisi myös viimeisen 10 miljoonan litran tuotannostaan meillä käytössä olevan 10 %:n veroalennuksen, olisi se hyvä kipinä pienpanimoalan kasvulle.

Euroopan unionin jäsenmaiden mahdollisuus myöntää itsenäisesti veroalennusta pienpanimoille aina 20 miljoonaan litraan asti tulisi myös Suomessa käyttää hyödyksi useiden muiden maiden tapaan. Näin voimme edistää työllistävää ja

investointihalukasta kotimaista elintarviketeollisuuden alaa, jonka kasvu heijastuu myös muihin toimialoihin. Kyseessä on teollisuuden haara, joka on tällä hetkellä lähes 80-prosenttisesti ulkomaisomistuksessa olevien suuryritysten hallussa. Kotimaisilla pienpanimoilla on kaikki mahdollisuudet merkittävään kasvuun, mutta sen vauhdittaminen tuon 10 miljoonan litran kynnyksen yli ilman valtion tukitoimia on vaikeaa. Järjestely ei olisi myöskään ristiriidassa suurpanimoiden etujen kanssa, sillä niiden tuotantomäärät ovat paljon kuvattuja suurempia. Tämän veronalennusmahdollisuuden käyttöön ottaminen toisi valtiolle merkittävästi lisätuloja. Pienpanimon tuottama 10 miljoonaa lisälitraa tuottaisi valtion kassaan valmisteverotulona 10 %:n veroalennuksella noin 12 645 000 euroa, ja tämän lisäksi tulisi noin 9 500 000 euron arvonlisäverotuotto ja muina hyötyinä mm. investointi- ja työllisyysvaikutukset.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä pienpanimoiden kasvun esteiden purkamiseksi?

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2013

Eeva-Johanna Eloranta /sd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Eeva-Johanna Elorannan /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 548/2013 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä pienpanimoiden kasvun esteiden purkamiseksi?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomessa pienpanimoiden valmisteveroja on alennettu vuodesta 1995 lähtien. Vuonna 1995 alkoholijuomaveron perusveroa alennettiin 20 prosentilla, jos pienpanimon vuosituotanto oli enintään miljoona litraa. Pienpanimoiden veronalennusta laajennettiin vuoden 1996 alusta siten, että yli miljoona, mutta enintään 5,5 miljoonaa litraa olutta tuottaville yrityksille myönnetään 10 prosentin veronalennus alkoholijuomaveron perusveron määrästä. Enintään miljoona litraa tuottavat panimot saivat edelleen 20 prosentin suuruisen veronalennuksen. Vuonna 1997 pienpanimoiden alkoholijuomaveron alennusta laajennettiin siten, että enintään 200 000 litraa olutta kalenterivuodessa tuottaville panimoille myönnettiin 30 prosentin alennus perusveron määrästä ja 20 prosentin veron alennukseen oikeutettujen panimoiden tuotantoraja nostettiin kahteen miljoonaan litraan. Viimeisin muutos tuli voimaan maaliskuussa 2004, jolloin alettiin soveltaa nykyisiä veronalennuksia. On huomattava, että pienpanimoalennusten euromäärät ovat sittemmin kasvaneet vuosina 2008, 2009 ja 2012 tehtyjen veronkorotusten myötä, koska prosentuaaliset veronalennusmäärät lasketaan korotusta oluen verokannasta.

Pienpanimoiden tuottaman oluen määrä on kasvanut vuodesta 2004. Kasvu on ollut nopeaa vuodesta 2008. Pienpanimo-oluen määrän kasvu on painottunut kolmeen suurimpaan tuotantoporaaseen. Vuonna 2012 pienpanimoalennukseen oikeutettua olutta tuotettiin noin 11,9 miljoonaa litraa, josta suoritettiin alkoholiveroa noin 12,4 miljoonaa euroa. Pienpanimoiden saaman verotuen suuruus tästä määrästä oli noin 4,8 miljoonaa euroa.

Alkoholiverotuksen rakenteesta, verotettavista tuotteista ja niiden määritelmistä säädetään neuvoston direktiivissä 92/83/ETY, jonka 4 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat soveltaa pienten riippumattomien panimoiden valmistamaan olueen alennettuja valmisteveromääriä. Veronalennus voidaan porrastaa panimoiden vuosituotannon mukaan. Veronalennus voi kuitenkin koskea vain sellaisia yrityksiä, jotka tuottavat olutta vuodessa enintään 20 miljoonaa litraa. Lisäksi edellytyksenä on, ettei alennettu vero saa olla enempää kuin 50 prosenttia tavanomaista valmisteveroa pienempi. Pienellä riippumattomalla panimolla tarkoitetaan oikeudellisesti ja taloudellisesti muista panimoista riippumatonta, fyysisesti erillään muiden panimoiden tiloista toimivaa panimoa, joka ei harjoita lisenssivalmistusta.

Eurooppalaisessa vertailussa pienpanimoiden verokanta on korkea, koska Suomen soveltama varsinainen oluen verokanta on korkea. Sitä vastoin pienpanimoalennusten euromäärät litraa kohden laskettuna ovat eurooppalaisessa vertailussa varsin korkeat. Varsinkin aivan pienimmille pienpanimoille kompensoidaan pitkälti Suomen korkea olutvero. Lisäksi on otettava huomioon, että Suomen olutmarkkinat ovat eurooppalaisessa vertailussa suhteellisen pienet.

Hallitus aikoo tarkastella mahdollisuuksia kehittää pienpanimoiden verovapautta ottaen kuitenkin huomioon EU-lainsäädännön ja mahdollisuudet toteuttaa alkoholipolitiikkaa. Pienpanimoalennuksen suunnittelussa on myös otettava huomioon Suomen olutmarkkinoiden koko. Alkoholiverodirektiivin mukainen pienpanimoalennukseen oikeuttavan tuotannon yläraja on 20 miljoonaa litraa, joka on Suomen olosuhteis-

sa suhteellisen korkea, koska se vastaa jo viittä prosenttia Suomen olutmarkkinoista. Arvioinnissa on myös otettava huomioon, että alennuksen muutos ei todennäköisesti vaikuta oluen kokonaiskulutukseen, vaan ainoastaan oluen myynnin jakautumiseen pienten ja suurten panimoiden kesken. Tällöin pienpanimo-oluen myynnin kasvu merkitsisi verotuen kasvua ja alkoholiverotuottojen pienenemistä.

Helsingissä 5 päivänä heinäkuuta 2013

Valtiovarainministeri Jutta Urpilainen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 548/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Eeva-Johanna Eloranta /sd:

Vilka åtgärder tänker regeringen vidta för att undanröja hindren för små bryggeriers tillväxt?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

I Finland har punktskatterna för små bryggerier sänkts sedan 1995. År 1995 sänktes grundskatten på alkoholdrycker med 20 procent, om årsproduktionen vid bryggeriet uppgick till högst en miljon liter. Skattesänkningen utvidgades i början av 1996 så att företag som framställer över en miljon men högst 5,5 miljoner liter öl beviljades en nedsättning på 10 procent av grundskatten på alkoholdrycker. Bryggerier som framställde högst en miljon liter fick fortfarande en skattesänkning på 20 procent. År 1997 utvidgades sänkningen av skatten på alkoholdrycker för små bryggerier så att bryggerier som framställde högst 200 000 liter öl per kalenderår beviljades en sänkning på 30 procent på grundskatten och produktionsgränsen för de bryggerier som hade rätt till en skattesänkning på 20 procent höjdes till två miljoner liter. Den senaste ändringen trädde i kraft i mars 2004, då nuvarande skattesänkningar började tillämpas. Man bör observera att sänkningarna i euro för små bryggerier ytterligare har ökat till följd av skattehöjningarna 2008, 2009 och 2012, eftersom beloppet av de procentuella skattesänkningarna beräknas på den höjda skattesatsen för öl.

Mängden öl som framställs av små bryggerier har ökat sedan 2004. Sedan 2008 har ökningen

varit snabb och koncentrerad till de tre största produktionsleden. År 2012 framställde de små bryggerierna cirka 11,9 miljoner liter öl som var berättigade till nedsatt skatt. För denna mängd betalades cirka 12,4 miljoner euro i alkoholskatt. Av beloppet fick de små bryggerierna cirka 4,8 miljoner euro i skattestöd.

Alkoholbeskattningens struktur, vilka produkter som ska beskattas och definitionen av dem regleras i rådets direktiv 92/83/EEG. Enligt artikel 4 i direktivet får medlemsstaterna tillämpa nedsatta skattesatser på öl bryggt av oberoende, små bryggerier. Nedsättningen får differentieras efter årsproduktionen vid bryggerierna i fråga. De nedsatta skattesatserna får dock inte tillämpas på företag som producerar mer än 20 miljoner liter öl per år. Dessutom får de nedsatta skattesatserna inte sättas mer än 50 procent under den nationella standardsatsen för punktskatt. Med oberoende, litet bryggeri avses ett bryggeri som är juridiskt och ekonomiskt oberoende av andra bryggerier, som använder lokaler som är fysiskt skilda från andra bryggeriers och som inte brygger på licens.

I ett europeiskt perspektiv tillämpas en hög skattesats på de små bryggerierna, eftersom den egentliga skattesatsen på öl är hög i Finland. Däremot är de små bryggeriernas skattesänkningar räknat i euro per liter mycket höga i en europeisk jämförelse. I synnerhet de allra minsta bryggerierna kompenseras i stor utsträckning för den höga skatten på öl i Finland. Dessutom bör man beakta att den finländska ölmarknaden är förhållandevis liten i jämförelse med övriga Europa.

Regeringen har för avsikt att undersöka förutsättningarna för en utveckling av skattefrihet för små bryggerier, dock med beaktande av EU-lagstiftningen och möjligheterna att tillämpa alko-

holpolitiken. Vid planeringen av skattereducer-
ingen för små bryggerier bör man också beakta
storleken på den finländska ölmarknaden. Enligt
alkoholdirektivet är den övre produktionsgräns
som berättigar till nedsatt skattesats för små
bryggerier 20 miljoner liter, vilket är förhållan-
devis mycket för finländska förhållanden, efter-
som volymen i sig motsvarar fem procent av Fin-

lands ölmarknad. I samband med undersökning-
en bör man också beakta att en ändring av ned-
sättningen sannolikt inte kommer att påverka to-
talkonsumtionen utan bara fördelningen av ölför-
säljningen mellan små och stora bryggerier. Om
de små bryggeriernas ölförsäljning ökar, innebär
det att skattestödet ökar och alkoholskatteintäk-
terna minskar.

Helsingfors den 5 juli 2013

Finansminister Jutta Urpilainen